

Aktivitetstilbud for personer med demens - virker det?

Anne Marie Mork Rokstad

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

Hensikten med prosjektet

- ♦ Å undersøke hvorvidt bruk av tilrettelagte dagaktivitetstilbud for personer med demens virker inn på behov for sykehjem
- ♦ Å undersøke hvorvidt dagaktivitetstilbud påvirker brukernes og pårørendes livskvalitet
- ♦ Å beskrive hvordan dagaktivitetstilbudet påvirker dagliglivet til brukerne og deres pårørende

Design og metoder

- ◆ Kvantitativ studie:
 - ◆ En kvasi-eksperimentell studie der brukere av tilrettelagt dagaktivitetstilbud og deres nærmeste pårørende utgjør intervensjonsgruppen og en sammenlignbar gruppe som ikke har tilgang til dagaktivitetstilbud (m/pårørende) utgjør sammenligningsgruppen, kartleggingsverktøy basert på intervjuer og testing
- ◆ Kvalitativ studie:
 - ◆ Individuelle intervjuer med brukere av dagaktivitetstilbud og deres pårørende

Deltakere (n=257)

Gruppen med dagaktivitetstilbud

- ◆ 181 deltakere
- ◆ Alder 81.1
- ◆ 61 % kvinner
- ◆ 51 % bor alene
- ◆ MMSE 20.5

Sammenligningsgruppen

- ◆ 76 deltakere
- ◆ Alder 82.4
- ◆ 76 % kvinner
- ◆ 43 % bor alene
- ◆ MMSE 20.3

Livskvalitet

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

Livskvalitet

- ◆ Brukere av dagaktivitetstilbud rapporterer selv å ha bedre livskvalitet sammenlignet med de som ikke har det
- ◆ Foruten dagaktivitetstilbud har utdanning ut over grunnskole positiv innvirkning på livskvalitet
- ◆ Redusert praktisk funksjonsnivå og depressive symptomer gir lavere livskvalitet

Kvalitative intervjuer

Mål:

Utforske erfaringer fra tilrettelagte dagaktivitetstilbud for personer med demens slik brukerne og deres pårørende beskriver det

Deltakere

	Antall
Brukere <ul style="list-style-type: none">• Kjønn: menn/kvinner	17 7/10
Pårørende <ul style="list-style-type: none">• Kjønn: menn/kvinner	17 5/10
Relasjon <ul style="list-style-type: none">• Ektefeller• Døtre/svigerdøtre• Sønner	8 6 3

Tema for intervjuene

- ◆ Erfaringer med å være på dagaktivitetstilbudet
- ◆ Innvirkning av dagaktivitetstilbudet på hverdagslivet til brukerne og deres pårørende
- ◆ Innvirkning av dagaktivitetstilbudet på relasjonen mellom bruker og pårørende
- ◆ Pårørendes erfaringer med dagaktivitetstilbudet og deres relasjon til personalet

Erfaringer fra brukerne

Fra motstand til aksept og trivsel

“Jeg var veldig skeptisk i starten men jeg innså raskt at dette var veldig bra. Sønnen min var veldig bestemt på at jeg skulle dra dit i starten da jeg strittet i mot.”

Dagaktivitetstilbud gir struktur på dagen

Faste rutiner og aktiviteter som gjentar seg skaper trygghet og forutsigbarhet

«På en typisk dag blir jeg plukket opp med busse og kjørt hit, så får vi frokost og så leser en av damene avisen slik at vi får vite hva som skjer i denne byen, så har vi quiz og trim så er det middag og vi kjører hjem igjen»

Inklusjon og sosial støtte

Samtaler, måltider og meningsfulle aktiviteter

*“vi spiser frokost og prater
..... Det kan ta opp til to
timer Vi prater så masse
..... Det er veldig hyggelig!”*

En opplevelse av fellesskap på dagaktivitetstilbudet

Takknemlighet for «å være i samme båt» med andre

Muligheten både til å være sosial og å kunne trekke seg tilbake

“Du skjønner ganske fort når mennesker er interessert i kontakt eller ikke . . . Hvis de ikke ønsker det, lar du dem være i fred. Ingen tvinger seg på noen her Det er jeg fornøyd med.”

Økt trivsel hos brukere av dagaktivitetstilbud

- ◆ Nytt av å komme seg ut og være sammen med noen
- ◆ Holde seg både mentalt og sosialt engasjert
- ◆ Bedre humør
- ◆ Positiv innvirkning på funksjon

Pårørende har nytte av “et friminutt” fra omsorgsrollen

De å føle seg beroliget fordi de stoler på personalet og er trygge på at personen med demens blir tatt godt vare på og har en fin og aktiv dag

De får tid for seg selv til å gjøre unna oppgaver, bruke tid på egne interesser og være sammen med familie og venner

“når jeg våkner om morgenen, vet jeg at denne dagen er min . . .”

Styrker relasjonen

Å være fra hverandre har positive innvirkning på tiden vi har sammen

Utsagn fra pårørende:

“det gir han en pause fra meg og det gir meg en pause fra ham. Når han kommer hjem sier jeg: Har du hatt en fin dag? Det gir oss noe annet å snakke med hverandre om.”

Utsagn fra bruker:

“ å være hjemme og bare tråkke på tærne til hverandre hele dagen det er ikke bra. Så jeg har ikke noe imot å komme hit.”

Behov for sykehjem

Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

Frafall og antall deltakere som fikk fast plass i sykehjem etter 24 måneder i dagaktivitetstilbuds gruppen og sammenligningsgruppen

	Dagaktivitets- tilbud n (%)	Sammenlignings- gruppen n (%)	Alle n (%)
Baseline, deltakere	181 (70.4)	76 (29.6)	257 (100)
Etter 24 måneder	47 (26.0)	16 (21.1)	63 (24.5)
Innlagt i sykehjem	93 (51.4)	35 (46.1)	128 (49.8)
Død	15 (8.3)	5 (6.6)	20 (7.8)
Frafall:	26 (14.4)	20 (26.3)	46 (17.9)
• Trekte seg	15	13	
• Andre grunner	11	7	

Innvirkning på behov for sykehjem

- ◆ Det er ingen forskjell mellom gruppene når det gjelder innleggelse i sykehjem
- ◆ Innleggelse i sykehjem etter to år påvirkes av alder, grad av kognitiv svikt, praktisk funksjonsevne, psykose og søvnproblemer

Konklusjon

- Tilrettelagte dagaktivitetstilbud gir viktig støtte og omsorg til personer med demens og bedre livskvaliteten
- Dagaktivitetstilbud alene ser ikke ut til å utsette behovet for sykehjem
- Dagaktivitetstilbud må likevel anses som et verdifullt tilbud til hjemmeboende med demens og bør være tilgjengelig for alle som ønsker det.